

PARLAMENT EUROPEJSKI

2009 - 2014

Dokument z posiedzenia

A7-0394/2013

18.11.2013

ZALECENIE

w sprawie projektu decyzji Rady upoważniającej państwa członkowskie do ratyfikowania, w interesie Unii Europejskiej, Konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej godnej pracy dla osób pracujących w gospodarstwie domowym z 2011 r. (konwencja nr 189)

(11462/2013 – C7-0234/2013 – 2013/0085(NLE))

Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych

Sprawozdawczyni: Inês Cristina Zuber

Objaśnienie używanych znaków

- * Procedura konsultacji
- *** Procedura zgody
- ***I Zwykła procedura ustawodawcza (pierwsze czytanie)
- ***II Zwykła procedura ustawodawcza (drugie czytanie)
- ***III Zwykła procedura ustawodawcza (trzecie czytanie)

(Wskazana procedura opiera się na podstawie prawnej zaproponowanej w projekcie aktu.)

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI USTAWODAWCZEJ PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	5
UZASADNIENIE	6
WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI	10

PROJEKT REZOLUCJI USTAWODAWCZEJ PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie projektu decyzji Rady upoważniającej państwa członkowskie do ratyfikowania, w interesie Unii Europejskiej, Konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej godnej pracy dla osób pracujących w gospodarstwie domowym z 2011 r. (Konwencja nr 189) (11462/2013 – C7-0234/2013 – 2013/0085(NLE))

(Zgoda)

Parlament Europejski,

- uwzględniając projekt decyzji Rady (11462/2013),
 - uwzględniając wniosek o wyrażenie zgody przedstawiony przez Radę zgodnie z art. 153 w związku z art. 218 ust. 6 akapit drugi lit. a) pkt v) oraz art. 218 ust. 8 akapit pierwszy Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (C7-0234/2013),
 - uwzględniając art. 81 oraz art. 90 ust. 7 Regulaminu,
 - uwzględniając zalecenie Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych (A7-0394/2013),
1. wyraża zgodę na projekt decyzji Rady;
 2. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji, jak również rządowi i parlamentom państw członkowskich.

UZASADNIENIE

Kontekst wniosku

Zgodnie z treścią Konwencji nr 189 Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) dotyczącej godnej pracy dla osób pracujących w gospodarstwie domowym, przyjętej w 2011 r., a obowiązującej od dnia 5 września, w państwach ratyfikujących jej postanowienia powinny zostać podjęte odpowiednie działania w celu zapewnienia pracownikom godnych warunków pracy oraz przysługujących im praw socjalnych w celu zapobiegania nadużyciom, przemocy oraz pracy dzieci w ramach pracy w gospodarstwie domowym.

Dnia 21 marca 2013 r. Komisja Europejska przedstawiła wniosek dotyczący decyzji Rady upoważniającej państwa członkowskie do ratyfikowania konwencji (COM(2013)0152), upoważnienie takie jest bowiem konieczne, jako że aspekty konwencji wchodzą w zakres kompetencji UE. Celem niniejszego sprawozdania jest uzyskanie zgody Parlamentu Europejskiego na dalszy rozwój procesu ratyfikacji.

Należy podkreślić, że wiele państw, w szczególności państw stanowiących źródło przepływów migracyjnych, ratyfikowało już konwencję: Boliwia (w kwietniu 2013 r.), Mauritius (we wrześniu 2012 r.), Nikaragua (w styczniu 2013 r.), Paragwaj (w maju 2013 r.), Filipiny (we wrześniu 2012 r.), Republika Południowej Afryki (w czerwcu 2013 r.) i Urugwaj (w czerwcu 2012 r.). Konwencję ratyfikowały również niektóre państwa w obrębie UE, mianowicie Włochy (w styczniu 2013 r.), a dwa inne państwa – Niemcy i Belgia – wkrótce zamierzają tego dokonać. W Ameryce Łacińskiej państwa takie jak Republika Dominikańska, Kolumbia, Argentyna i Republika Kostaryki również wyraziły chęć podpisania dokumentu.

Główne założenia konwencji

Zasadniczym celem konwencji jest zwiększenie znaczenia osób pracujących w gospodarstwach domowym, gwarantując m.in.:

- uznanie znaczenia osób pracujących w gospodarstwie domowym dla gospodarki;
- uznanie, że praca w gospodarstwie domowym została zdewaluowana, a jej realizacja napotyka szereg przeszkód oraz że wykonują ją głównie kobiety i dziewczęta, często będące imigrantkami lub należące do społeczności szczególnie wrażliwych, znajdujących się w trudnej sytuacji;
- zdefiniowanie osoby pracującej w gospodarstwie domowym jako każdej osoby zaangażowanej w pracę w gospodarstwie domowym w ramach stosunku pracy;
- powzięcie przez państwa sygnatariuszy odpowiednich środków mających na celu poszanowanie, promocję oraz wdrożenie podstawowych zasad i praw pracy (wolność zrzeszania się, wolność związków zawodowych oraz skuteczne uznanie prawa do rokowań zbiorowych; wykluczenie wszelkich form pracy przymusowej lub obowiązkowej; skuteczne zniesienie pracy dzieci; usunięcie form dyskryminacji w zakresie zatrudnienia), które jednocześnie w znacznej liczbie przypadków stanowią zarazem prawa człowieka;
- zgodnie z postanowieniami konwencji nr 138 i 182 ustalenie minimalnego wieku dopuszczenia do pracy w gospodarstwie domowym, który nigdy nie powinien być niższy niż minimalny wiek zatrudnienia ustanowiony dla pracowników przez przepisy krajowe, przy jednoczesnym zagwarantowaniu, że osoby poniżej 18. roku życia nie zostaną pozbawione prawa do nauki;

- godne warunki życia z poszanowaniem prywatności osób pracujących w gospodarstwie domowym, a zarazem mieszkających w nim, jak również zapewnienie tego, że nie będą one miały obowiązku wykonywania pracy lub pozostawania w gospodarstwie domowym w okresie odpoczynku i urlopu wypoczynkowego;
- udzielenie osobom pracującym w gospodarstwie domowym informacji na temat warunków pracy w odpowiedni i zrozumiały sposób, w miarę możliwości poprzez sporządzenie pisemnej umowy (wskazując miejsce pracy, datę rozpoczęcia i zakończenia umowy, rodzaj wykonywanej pracy, wynagrodzenie wraz z podaniem częstotliwości wypłat i metody ich obliczania, wymiar czasu pracy, informacje na temat corocznego urlopu płatnego, okresów codziennego i cotygodniowego wypoczynku, wyżywienia i zakwaterowania, przy czym z tytułu zapewnienia tych świadczeń nie należy dokonywać potrąceń z wypłacanego wynagrodzenia; informacje na temat okresu próbnego, w stosownych przypadkach warunków repatriacji, okresu wypowiedzenia umowy itd.);
- prawny obowiązek, aby pracownicy migrujący zatrudnieni w jednym państwie, a rekrutowani do podjęcia pracy w gospodarstwie domowym w innym, przed przekroczeniem granicy otrzymali pisemną ofertę lub umowę o pracę obowiązującą w państwie, w którym mieliby świadczyć usługi;
- równe traktowanie osób wykonujących pracę w gospodarstwie domowym oraz innych pracowników, zgodnie z przepisami określonymi w ustawodawstwie krajowym lub układach zbiorowych, w odniesieniu do godzin pracy, wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, codziennego i cotygodniowego wypoczynku oraz urlopu płatnego, zabezpieczenia społecznego, w tym ochrony w przypadku macierzyństwa;
- cotygodniowy okres wypoczynkowy wynoszący nieprzerwanie przynajmniej 24 kolejne godziny;
- objęcie osób pracujących w gospodarstwie domowym przepisami dotyczącymi płacy minimalnej tam, gdzie takie przepisy obowiązują, a także brak dyskryminacji płacowej ze względu na płeć;
- prawo osób pracujących w gospodarstwie domowym do bezpiecznego i zdrowego środowiska pracy;
- skuteczną ochronę przed nadużyciami osób pracujących w gospodarstwie domowym zatrudnionych lub rekrutowanych do pracy w gospodarstwach domowych przez prywatne agencje zatrudnienia;
- skuteczny dostęp osób pracujących w gospodarstwach domowych do sądów, mechanizmów rozstrzygania sporów oraz mechanizmów wnoszenia skarg na identycznych warunkach jak te, które określone są dla pozostałych pracowników;
- skuteczność inspekcji pracy i egzekwowania przez państwa sygnatariuszy norm oraz sankcji.

Uwagi

Zgodnie z danymi dostarczonymi przez Eurostat w Unii Europejskiej 2,6 mln osób pracuje w gospodarstwie domowym, z czego 89% stanowią kobiety, a połowa to osoby migrujące. Praca w gospodarstwie domowym to jedna z najbardziej niewidocznych i niechronionych prac, biorąc pod uwagę jej „odizolowany” i indywidualny charakter. W związku z tym istnieje wiele więcej trudności w zakresie informowania osób pracujących w gospodarstwach

domowych o przysługujących im prawach, jak również trudniejsze jest zrzeszanie się tych osób w stowarzyszeniach i związkach zawodowych reprezentujących ich interesy, a co za tym idzie, umożliwienie im poczucia ochrony w dochodzeniu przysługujących im praw pracowniczych i socjalnych.

W wielu państwach UE pracę wykonywaną w gospodarstwach domowych cechuje niepewność, brak umowy o pracę, opóźnienie w wypłatach wynagrodzenia, wymóg wykonywania pracy w godzinach nadliczbowych bez należytego wynagrodzenia, brak poszanowania prawa do przerw i wypoczynku, brak wynagrodzenia za urlopy i dni świąteczne, brak płatności składek ubezpieczenia społecznego itp.

Konwencja nr 189 MOP narzuca obowiązek ochrony osób pracujących w gospodarstwach domowych, którymi często są kobiety, również migrujące, znajdujące się w delikatnym położeniu, nierzadko będące ofiarami dyskryminacji oraz rozmaitych nadużyć stanowiących istotne naruszenie praw człowieka.

Konwencja stanowi, że jej ratyfikacja pozostaje bez wpływu na korzystniejsze przepisy mające zastosowanie w odniesieniu do praw osób pracujących w gospodarstwie domowym (art. 19).

Sprawozdawczyni pragnie zwrócić uwagę na następujące kwestie:

- Art. 8 konwencji odnosi się do ochrony pracowników migrujących i ustanawia konieczność istnienia umowy lub oferty pracy ze strony przedsiębiorcy, zanim pracownik wkroczy do państwa, w którym tę pracę miałby wykonywać. Ust. 2 konwencji stanowi ponadto, że wymóg ten nie ma zastosowania do obszarów regionalnej integracji gospodarczej, dzięki czemu nie powstaje niezgodność pomiędzy konwencją a zasadą swobodnego przepływu w UE. Powszechnie wiadomo jednak o istnieniu procederu handlu ludźmi, a w szczególności handlu kobietami, nie tylko z państw trzecich do UE, lecz również pomiędzy poszczególnymi państwami UE. W związku z tym sprawozdawczyni uważa, że państwa powinny zwrócić szczególną uwagę na kontrolę umów zawieranych w każdym z nich, w szczególności jeżeli umowy te zawierane są przez prywatne agencje zatrudnienia rekrutujące osoby z innych państw do pracy w gospodarstwach domowych (zgodnie z treścią pkt 26.2 zalecenia towarzyszącego omawianej konwencji).
- W pkt 20 zalecenia towarzyszącego omawianej konwencji nacisk położony jest na konkretne problemy osób pracujących w gospodarstwach domowych, wykonujących pracę dla wielu pracodawców, opłacanych zazwyczaj przy użyciu stawek za przepracowane godziny lub dni pracy. Osoby te znajdują się w jeszcze trudniejszej sytuacji. Państwa powinny upewnić się, że pracownikom tym nie przysługuje mniejsza ochrona socjalna i pracownicza niż innym pracownikom, a w szczególności że ich pracodawcy odprowadzają odpowiednie składki na ubezpieczenie społeczne. W odniesieniu do wynagrodzeń istotne jest zapewnienie tego, że wynagrodzenia takich pracowników odpowiadają co najmniej minimalnym płacom krajowym prawomocnie ustanowionym w systemach krajowych, tak jak to stanowią postanowienia konwencji.
- Obszary polityki kładące nacisk na wynagrodzenia i prawa przysługujące ogółowi pracowników znajdują istotnie negatywne odzwierciedlenie w warunkach pracy pracowników mniej uprzywilejowanych, np. osób pracujących w gospodarstwach domowych. Stosowanie polityki uelastycznienia stosunków pracowniczych, charakteryzującej się łatwiejszym dokonywaniem zwolnień, zmniejszaniem wynagrodzeń i

świadczeń emerytalnych, pozbawianiem środków systemu ubezpieczeń społecznych, legalizacją niepewnych umów, zwiększaniem wymiaru czasu pracy, niewłaściwym stosowaniem pojęcia „samozatrudnienia” w odniesieniu do pracy na czas nieokreślony, dewaluacją umów zbiorowych jest bezspornym zaprzeczeniem zasad ochrony pracownika zawartych w niniejszej konwencji. W tym kontekście sprawozdawczynie uznaje zasadnicze znaczenie i konieczność uchylecia tego obszaru polityki, narzuconego w szczególności przez semestr europejski, zarządzanie gospodarcze oraz politykę na rzecz konsolidacji fiskalnej stosowaną przez trojkę (UE i MFW) w celu spójnego przestrzegania zasad ochrony praw pracowników, których chroni niniejsza konwencja.

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	14.11.2013
Wynik głosowania końcowego	+: 28 -: 0 0: 2
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Regina Bastos, Edit Bauer, Jean-Luc Bennahmias, Phil Bennion, Pervenche Berès, Philippe Boulland, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Emer Costello, Frédéric Daerden, Sari Essayah, Thomas Händel, Danuta Jazłowiecka, Ádám Kósa, Jean Lambert, Thomas Mann, Elisabeth Morin-Chartier, Konstantinos Poupakis, Licia Ronzulli, Elisabeth Schroedter, Nicole Sinclair, Traian Ungureanu, Inês Cristina Zuber
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Claudette Abela Baldacchino, Georges Bach, Martin Kastler, Evelyn Regner
Zastępca(y) (art. 187 ust. 2) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Sylvie Guillaume, Pavel Poc, Gabriele Stauner